

OFFENTLIGE UDGIFTER 21. oktober 2019

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Jon Nielsen
Chefanalytiker

Lars Andersen
Direktør

Budgetlovens underskudskrav skaber større problemer end det løser

Budgetloven lader ikke offentlige underskud overstige 0,5 procent af BNP, når man ser bort fra midlertidige forhold. Kravet står i vejen for en fornuftig finanspolitik og bør lempes eller helt droppes.

Kontakt

Chefanalytiker

Jon Nielsen

📞 40 54 18 80

✉️ jn@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Sidste sommer introducerede socialdemokraten Kaare Dybvad begrebet "falsk problemimport" i den politiske debat. Begrebet dækker det fænomen, at fx amerikanske samfundsproblemer bliver debatteret i Danmark, som om de også er problemer her – selv når de faktisk ikke er det. Budgetlovens underskudskrav er et godt eksempel på falsk problemimport. Underskudskravet løser nemlig ikke nogen reelle problemer i Danmark.

Det primære formål med underskudskrav er at forhindre, at politikerne systematisk kører med underskud og dermed driver statsgælden i vejret. Det er et problem, som flere vestlige lande har haft siden 1970'erne – men det er ikke et problem, vi har haft i Danmark.

I Danmark har vi i snart 40 år holdt os på pæn afstand af større offentlige underskud. I de år, hvor vi har haft underskud, har det ikke haft en bekymrende størrelse, og politikerne har rettet skuden op igen. Det så vi fx i 1990'erne, hvor Nyrup-regeringen øgede underskuddet for at bringe os ud af en dyb økonomisk krise og efterfølgende skabte overskud igen. Fordi vi ikke har haft systematiske underskud, er gælden faldet støt siden start-90'erne, og de finansielle markeder har år efter år haft høj tillid til Danmark.

Det er altså ikke underskudskravet, der er skyld i, at vi har gode offentlige finanser i Danmark. Når Venstres Jacob Jensen ([i Altinget](#)) har fremført, at Grækenland viser vigtigheden af budgetloven, er der derfor tale om falsk problemimport.

Danmarks sunde offentlige finanser skyldes derimod, at vi har stærke og stabile institutioner. De er fx et resultat af en velstyret offentlig sektor med lav korruption og høj effektivitet. Og de er resultatet af stramme rammer omkring finanslovsforlig og decentrale budgetforlig, som afholder politikerne fra at lade de offentlige finanser sejle. Det er vel at mærke institutioner, som stadig står ved magt, og som endda er blevet styrket med årene.

Underskudskravet er imidlertid ikke kun unødvendigt, men også uhensigtsmæssigt, for det lægger sten i vejen for en fornuftig og ansvarlig finanspolitik.

For det første betyder kravet, at politikerne har meget lidt plads til at lempe finanspolitikken, når/hvis Danmark bliver ramt af større økonomiske kriser. Det betyder, at vi ikke kan slå så meget igen, når økonomiske kriser slår beskæftigelsen til tælling. Dermed kommer danskerne til at lide mere end nødvendigt under økonomiske kriser.

For det andet tvinger underskudskravet politikerne til at stramme op for at undgå midlertidige udsving i de offentlige udgifter eller indtægter. Den økonomiske forskning anbefaler ellers at håndtere den slags

udsving ved at lade gælden gå op og ned. Kravet betyder fx, at vi risikerer at skulle stramme op i 2030-2045, når store pensionistårgange giver ekstra udgifter, selvom der ikke er noget økonomisk argument for at stramme op i de år.

For det tredje har underskudskravet tvunget politikerne til at stramme finanspolitikken i situationer, hvor fejlskøn pustede underskuddet kunstigt op. Det har vismændene givet eksempler på i deres seneste rapport om Danmarks økonomi.

Underskudskravet er derfor en dårlig løsning på et problem, som vi slet ikke har i Danmark. Budgetlovens underskudskrav er en udløber af EU's finanspagt, men er faktisk strammere end finanspagtens krav. Derfor bør vi bede EU om lov til at droppe underskudskravet eller i det mindste lempe kravet til det, finanspagten tillader.

Indlægget er bragt i Altinget d. 21. oktober 2019